

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ORBAN PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 56111/12)

PRESUDA

STRASBOURG

19. prosinca 2013.

Ova će presuda postati konačna sukladno članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Orban protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednica*,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Erik Møse,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, *suci*,

i André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 26. studenoga 2013.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 56111/12) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin, g. Igor Orban („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) dana 8. kolovoza 2012.

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa V. Mišin, odvjetnica iz Vinkovaca. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelj zahtjeva posebno tvrdi da domaća tijela nisu pružila mjerodavne i dostatne razloge za njegov kontinuirani pritvor te da nisu pozorno provodila postupak.

4. Dana 30. listopada 2012. Vlada je obaviještena o zahtjevu.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositelj zahtjeva rođen je 1969. i živi u Osijeku.

6. Dana 21. ožujka 2011. istražni sudac Županijskog suda u Vukovaru otvorio je istragu koja se odnosila na podnositelja zahtjeva, četiri druge osobe, T.O., O.K., T.K. i N.Š., te dvije tvrtke, K. i O., zbog sumnje na zlouporabu položaja i ovlasti, prijevaru, krivotvorenje službenih isprava i povredu obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga.

7. Istoga dana istražni sudac je odredio pritvaranje podnositelja zahtjeva zbog opasnosti od mogućeg utjecanja na svjedoke i zbog posebno teških

okolnosti djela (članak 102., stavak 1. točke (2) i (4) Zakona o kaznenom postupku). Sudac je smatrao potrebnim ispitati nekoliko svjedoka na koje bi podnositelj zahtjeva i ostali okrivljenici mogli utjecati te da navodno stečena imovinska korist ukazuje na to da su okolnosti kaznenih djela bile osobito teške.

8. Podnositelj zahtjeva uhićen je i pritvoren 22. ožujka 2011.

9. Podnositelj zahtjeva podnio je pred Županijskim sudom u Vukovaru žalbu protiv te odluke. Dana 31. ožujka 2011. tročlano sudsko vijeće odbilo je žalbu kao neosnovanu.

10. U razdoblju između 22. ožujka i 4. travnja 2011. istražni sudac je ispitao okrivljenike i saslušao iskaze osmero svjedoka.

11. Dana 21. travnja 2011. istražni sudac je podnositelju zahtjeva produljio pritvor na osnovi posebno teških okolnosti djela (članak 102. stavak 1. točka (4) Zakona o kaznenom postupku), ponavljajući svoje prethodne tvrdnje.

12. Dana 28. travnja 2011. tročlano sudsko vijeće Županijskog suda u Vukovaru odbilo je podnesenu žalbu podnositelja zahtjeva.

13. U svibnju 2011. istražni sudac je saslušao iskaze triju svjedoka te dodatno ispitao okrivljenike T.K. i N.Š.

14. Dana 20. lipnja 2011. istražni sudac je podnositelju zahtjeva ponovno produljio pritvor na osnovi posebno teških okolnosti kaznenog djela (članak 102. stavak 1. točka (4) Zakona o kaznenom postupku).

15. Podnositelj zahtjeva se žalio te je 30. lipnja 2011. tročlano sudsko vijeće Županijskog suda u Vukovaru odbilo njegovu žalbu kao neosnovanu.

16. U srpnju 2011. istražni sudac je ponovno ispitao okrivljenike T.O. i O.K., a u rujnu 2011. naložio knjigovodstveno-financijsko vještačenje.

17. Dana 19. rujna 2011. Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru podnijelo je na Županijskom sudu u Vukovaru optužbu protiv podnositelja zahtjeva zbog zloupotrebe položaja i ovlasti.

18. Dana 21. rujna 2011. tročlano sudsko vijeće Županijskog suda u Vukovaru produljilo je pritvor podnositelju zahtjeva na osnovi posebno teških okolnosti djela (članak 102. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku). Mjerodavni dio odluke glasi:

„U odnosu na II. opt. Igora Orbana pritvor je produljen iz iste zakonske osnove [članak 102. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku] obzirom da je radio zajedno s I. optuženikom, bio je ovlašten zaključivati ugovore u ime društva, pa je tako po ovlaštenju I. optuženog zaključio Ugovor o poslovnoj suradnji od 25. veljače 2008. godine i 31. srpnja 2008. godine sa trgovačkim društvom Ž. Osijek. Dakle, II. optuženik je preuzetu robu dalje prosljeđivao bez dokumentacije društvu K., čime je zajedno sa I. i III. optuženikom oštetio Ž. za iznos od 6.258.895,02 kune. Zbog visine štete koja je prouzročena oštećeniku i u ovom slučaju postoje razlozi za mjeru pritvora iz razloga navedenih u čl. 102. st. 1. toč. 4. ZKP.”

19. Podnositelj zahtjeva je podnio žalbu protiv te odluke Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, prigovarajući da nije bilo razloga za produljivanjem njegova pritvora.

20. Dana 12. listopada 2011. Vrhovni sud je odbio žalbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu, primjećujući sljedeće:

„Brojnost i način počinjenja kaznenih djela za koja su ovi okrivljenici [T.O., Igor Orban i O.K.] osnovano sumnjivi da su ih počinili u dužem razdoblju, ukazuje na iznimnu organiziranost okrivljenika u zajedničkom djelovanju, a visina pribavljene imovinske koristi (36.606.101,28 kuna i 6.258.895,02 kuna) ..... u svojoj ukupnosti znatno nadilaze osnovna obilježja kaznenih djela iz čl. 337. st. 4. KZ-a ... i predstavljaju posebno teške okolnosti djela.”

21. Dana 7. prosinca 2011. podnositelj zahtjeva zatražio je od Županijskog suda u Vukovaru puštanje iz pritvora, no njegov zahtjev je bio odbijen. Protiv te odluke podnio je žalbu koju je Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio 4. siječnja 2012.

22. Dana 13. prosinca 2012. tročlano sudsko vijeće Županijskog suda u Vukovaru produljilo je pritvor podnositelju zahtjeva na osnovi posebno teških okolnosti djela (članak 102. stavak 1. točka (4.) Zakona o kaznenom postupku), ponavljajući svoje prethodne razloge.

23. Podnositelj zahtjeva žalio se protiv te odluke, a Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je 4. siječnja 2012. njegovu žalbu kao neosnovanu.

24. U razdoblju između 19. siječnja i 3. veljače 2012. odgođene su dvije rasprave zbog zdravstvenih problema jednog od optuženika, N. Š., i jednog od zastupnika tvrtke.

25. Na raspravi održanoj 2. ožujka 2012. pred Županijskim sudom u Vukovaru podnositelj zahtjeva izjasnio se da nije kriv. Tvrdio je da je od samog početka postupka njegov pritvor produljivan na istim osnovama, što je protivno sudskoj praksi Suda. Stoga je zatražio da ga se pusti na slobodu.

26. Izvansudsko vijeće Županijskog suda u Vukovaru odbilo je podnositeljev zahtjev za puštanje na slobodu i odgodilo raspravu do 29. ožujka 2012.

27. Na raspravi održanoj 29. ožujka 2012. Županijski sud u Vukovaru saslušao je iskaze četrnaestero svjedoka.

28. Sljedeća rasprava održana je 11. travnja 2012., na kojoj je Županijski sud u Vukovaru ispitao dva svjedoka. Podnositelj zahtjeva ponovno je zatražio da ga se pusti na slobodu, tvrdeći da dokazi izneseni tijekom suđenja ukazuju na to da je navodno ostvarena imovinska korist ostala neutvrđena, što je značilo da više ne postoji jedini razlog koji se tijekom postupka navodio za njegov pritvor.

29. Raspravno vijeće Županijskog suda u Vukovaru odbilo je podnositeljev zahtjev za puštanje na slobodu i odgodilo raspravu.

30. Dvije rasprave zakazane za 27. travnja i 31. svibnja 2012. odgođene su jer je optuženi N.Š. imao srčani udar.

31. U međuvremenu, dana 22. svibnja 2012. tročlano sudsko vijeće Županijskog suda u Vukovaru produljilo je pritvor podnositelju zahtjeva na

osnovi posebno teških okolnosti djela (članak 102. stavak 1. točka (4.) Zakona o kaznenom postupku). Mjerodavni dio odluke glasi:

„Brojnost i način počinjenja kaznenih djela za koja su optuženici osnovano sumnjivi da su počinili u dužem razdoblju ukazuje na iznimnu organiziranost optuženika u zajedničkom djelovanju, a visina pribavljene protupravne imovinske koristi (36.606.101,28 kuna i 6.258.895,02 kuna) .... u svojoj ukupnosti znatno nadilaze osnovna obilježja kaznenih djela iz čl. 337. st. 4. KZ-a ... i predstavljaju posebno teške okolnosti djela, te im je pritvor produljen temeljem čl. 102. st. 1. t. 4. ZKP-a.”

32. Podnositelj zahtjeva podnio je Vrhovnom sudu žalbu protiv odluke Županijskog suda u Vukovaru. Dana 13. lipnja 2012. Vrhovni sud odbio je njegovu žalbu potvrdivši obrazloženje prvostupanjskog suda. Također je utvrdio da je Županijski sud u Vukovaru postupak vodio s potrebnom marnošću.

33. Sljedeća rasprava, zakazana za 26. lipnja 2012., odgođena je jer joj optuženi N.Š. nije mogao nazočiti.

34. Dana 16. lipnja 2012. podnositelj zahtjeva je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske, tvrdeći da je njegov pritvor bio pretjerano dugačak te da nije utemeljen na mjerodavnim i dostatnim razlozima.

35. Dana 18. srpnja 2012. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je podnositeljevu žalbu na osnovi toga što su niži sudovi naveli dovoljno razloga koji opravdavaju podnositeljev kontinuirani pritvor te na osnovi toga što je Županijski sud u Vukovaru pokazao dovoljnu marnost u vođenju postupka.

36. Dana 28. kolovoza 2012. tročlano sudsko vijeće Županijskog suda u Vukovaru produljilo je pritvor podnositelju zahtjeva na osnovi posebno teških okolnosti djela (članak 102. stavak 1. točka (4) Zakona o kaznenom postupku).

37. Županijski sud u Vukovaru održao je dvije rasprave 4. rujna i 17. listopada 2012. na kojima je saslušao iskaze petero svjedoka te razmotrio nalaz i mišljenje knjigovodstveno-financijskog vještaka.

38. Na raspravi 9. studenoga 2012. podnositelj zahtjeva je zatražio da ga se pusti na slobodu.

39. Istoga dana, raspravno vijeće Županijskog suda u Vukovaru podnositelja zahtjeva je pustilo na slobodu. Utvrdilo je da njegov pritvor više nije bio razmjeran kazni koja bi mu se mogla izreći te da bi bilo kakav daljnji pritvor u stvarnosti značio da služi kaznu zatvora bez pravomoćne presude.

40. Kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva je još u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

1. Ustav

41. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010) glase:

Članak 22.

„Čovjekova je sloboda i osobnost nepovrediva.

Nikomu se ne smije oduzeti ili ograničiti sloboda, osim kada je to određeno zakonom, o čemu odlučuje sud.”

2. Kazneni zakon

42. Mjerodavne odredbe Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 50/2000, 129/2000, 51/2001, 111/2003, 190/2003, 105/2004, 84/2005, 71/2006, 110/2007, 152/2008) glase:

Zloupotreba položaja i ovlasti

Članak 337.

„(1) Službena ili odgovorna osoba koja s ciljem da sebi ili drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi pribavi kakvu neimovinsku korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost. kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna šteta ili je došlo do teže povrede prava drugoga, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena imovinska korist, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi, ili je prouzročena šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.”

3. Zakon o kaznenom postupku

43. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002, 143/2002 i 115/2006) navode kako slijedi:

Mjere opreza

Članak 90.

„(1) U slučaju kad postoje okolnosti iz članka 102. ovoga Zakona zbog kojih je moguće odrediti pritvor, sud će, ako se ista svrha može ostvariti i nekom od mjera opreza propisanih ovim člankom ... naložiti ... provođenje jedne ili više mjera...”

- (2) Mjere opreza jesu:
- 1) zabrana napuštanja boravišta;
  - 2) zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja;
  - 3) obveza okrivljenika da se povremeno javlja određenoj osobi ili državnom tijelu;
  - 4) zabrana približavanja određenoj osobi i zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom;
  - 5) zabrana poduzimanja određene poslovne aktivnosti;
  - 6) privremeno oduzimanje putne i druge isprave za prijelaz državne granice;
  - 7) privremeno oduzimanje dozvole za upravljanje motornim vozilom...”

8. Općenite odredbe o pritvoru

Članak 101.

„(1) Pritvor može biti određen samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom.

(2) Čim prestanu razlozi zbog kojih je pritvor određen, pritvor se mora ukinuti i pritvorenika pustiti na slobodu.

(3) Pri odlučivanju o pritvoru, posebno o njegovu trajanju, vodit će se računa o razmjeru između težine počinjenoga kaznenog djela, kazne koja se (...) može očekivati u postupku i potrebe određivanja i trajanja pritvora.

(4) Sudbena tijela pred kojima se vodi postupak postupat će u predmetima u kojima je okrivljeniku određen pritvor posebno žurno, te po službenoj dužnosti paziti jesu li prestali razlozi i zakonski uvjeti za pritvor i u tom slučaju ga odmah ukinuti.”

9. Osnove za određivanje pritvora

Članak 102.

„(1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo, pritvor se protiv te osobe može odrediti:

1. ako postoje okolnosti koje upućuju na opasnost da će pobjeći (krije se, ne može se utvrditi njezina istovjetnost i dr.);
2. ako postoji osnovana sumnja da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za kazneni postupak ili da će ometati kazneni postupak utjecajem na svjedoke, sudionike ili prikrivače;
3. ako osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti kazneno djelo;
4. ako su u pitanju kaznena djela: ubojstva, razbojništva, silovanja, terorizma, otmice, zlouporabe opojnih droga, iznude ... ili kojeg drugoga kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora od 12 godina ili teža kazna, ako je to neophodno zbog posebno teških okolnosti djela.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 5. STAVKA 3. KONVENCIJE

44. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da domaća tijela nisu pružila mjerodavne i dostatne razloge za njegov pritvor od 22. ožujka 2011. do 9. studenoga 2012. te da nisu provodila postupak s dovoljnom pozornošću. Pozvao se na članak 5. stavak 3. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Svatko uhićen ili pritvoren u uvjetima predviđenim stavkom 1.c) ovoga članka ... ima pravo u razumnom roku biti suđen ili pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se uvjetovati davanjem jamstva da će ta osoba pristupiti suđenju.”

A. Dopuštenost

45. Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Dalje primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. *Tvrđnje stranaka*

46. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da je duljina njegova pritvora bila pretjerana te da se nije temeljila na mjerodavnim i dostatnim razlozima. Njegov se pritvor temeljio samo na posebno teškim okolnostima djela povezanih s navodnom imovinskom koristi koja je ostvarena kaznenim djelima u pitanju. Međutim, po mišljenju podnositelja zahtjeva, cijeli kazneni postupak bio je dvojbena i navodna imovinska korist nikada nije jasno utvrđena. Istodobno, njegov je pritvor produljivan zbog istovjetnog obrazloženja i pozivajući se na navodno stečenu imovinsku korist. Nadalje, smatrao je da domaći sudovi nisu poduzeli potrebne postupovne mjere kako bi se procijenila razumnost njegova pritvora uzme li se u obzir nemogućnost jednog suokrivljenika da zbog bolesti sudjeluje u postupku. Takav nedostatak pozornosti rezultirao je time da je bio pritvoren dok u postupku nije bilo nikakvih pomaka.

47. Vlada je istaknula da je pritvor podnositelja zahtjeva početno bio naložen na osnovu opasnosti od mogućeg utjecanja na dokaze i posebno teških okolnosti kaznenih djela. Kasnije je njegov pritvor produljen nekoliko puta na osnovi posebno teških okolnosti kaznenih djela. Međutim, Vlada je smatrala da je bilo mjerodavnih i dostatnih razloga da se podnositelja zahtjeva zadrži u pritvoru po obje osnove. Kad je riječ o riziku da bi mogao utjecati na svjedoke, istražni sud je procijenio da se svjedoci, koje je podnositelj jako dobro poznao, ne mogu ispitati osim ako on ne bude spriječen kontaktirati s njima. Takvi zaključci bili su dostatno

obrazloženi i potvrđeni od strane tročlanog sudskog žalbenog vijeća. Kad je riječ o posebno teškim okolnostima djela Vlada je naglasila da je Sud, kao i Ustavni sud, presudio da se optuženik može zadržati u pritvoru na osnovu težine okolnosti djela kad djela u pitanju prijete javnom redu. U ovom predmetu, podnositelj zahtjeva bio je osumnjičen za kaznena djela koja su značajno naštetila ekonomskim interesima zemlje te koja su, stoga, stvorila visoku razinu javnog interesa i zabrinutosti. Vlada je također smatrala da su domaći sudovi posvetili potrebnu pozornost u vođenju postupka i da su tijekom trajanja podnositeljeva pritvora sve njegove tvrdnje bile propisno uzete u obzir i razmotrene na nekoliko razina nacionalne sudske nadležnosti.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

48. Sud ponavlja da se, prema sudskoj praksi Suda, pitanje je li razdoblje pritvora razumno ne može procijeniti *in abstracto*. Je li za optuženika razumno ostati u pritvoru mora se procijeniti u svakom predmetu. Kontinuirani pritvor može se opravdati samo ako postoje specifične naznake istinskog zahtjeva javnog interesa koji, neovisno o pretpostavci nevinosti, preteže nad pravilom poštovanja slobode pojedinca (vidjeti, među ostalim izvorima, predmet *W. protiv Švicarske*, 26. siječnja 1993., serija A br. 254-A i predmet *Kudła protiv Poljske* [VV], br. 30210/96, stavak 110., ESLJP 2000-XI).

49. Pretpostavka ide u prilog puštanja na slobodu. Kao što je Sud dosljedno smatrao, drugi dio članka 5. stavka 3. sudskim tijelima ne daje izbor između pokretanja suđenja za optuženika u razumnom roku ili omogućavanja da optuženik bude privremeno pušten na slobodu dok čeka suđenje. Optuženika se do presude mora smatrati nevinim, a svrha odredbe koja se razmatra u osnovi jest tražiti da bude uvjetno pušten na slobodu nakon što duljina njegova kontinuiranog pristupa prestane biti razumna (vidjeti predmet *Vlasov protiv Rusije*, br. 78146/01, stavak 104., 12. lipnja 2008., s dodatnim referencijama).

50. Prvenstveno je na nacionalnim sudskim tijelima da osiguraju da pritvor optuženika u danom slučaju ne prelazi razumno trajanje. U tom smislu moraju razmotriti sve dokaze u korist ili protiv postojanja istinskog zahtjeva javnog interesa koji opravdava, uz dužno poštivanje pretpostavke nevinosti, odstupanje od pravila poštovanja slobode pojedinca te ih mora utvrditi u svojim rješenjima kojima odbijaju zahtjeve za puštanje na slobodu. U osnovi, na temelju razloga navedenih u tim rješenjima i točnih činjenica koje podnositelj zahtjeva navede u svojim žalbama, Sud je pozvan odlučiti je li došlo do povrede članka 5. stavka 3. Konvencije (vidjeti predmet *Labita protiv Italije* [VV], br. 26772/95, stavak 152., ESLJP 2000-IV).

51. Razlozi u korist i protiv puštanja na slobodu ne smiju biti „općeniti i apstraktni” (vidjeti predmet *Smirnova protiv Rusije*, br. 46133/99 i 48183/99, stavak 63., ESLJP 2003-IX). Kada zakon propisuje pretpostavku u pogledu čimbenika važnih za osnovu za kontinuirani pritvor, postojanje konkretnih činjenica koje nadjačavaju pravilo o poštovanju slobode pojedinca mora biti uvjerljivo prikazano (vidjeti predmet *Ilijkov protiv Bugarske*, br. 33977/96, stavak 84. *in fine*, 26. srpnja 2001.).

52. Postojanost osnovane sumnje da je uhićena osoba počinila kazneno djelo uvjet je *sine qua non* za zakonitost kontinuiranog pritvora, no nakon određenog vremena više nije dostatna. U takvim slučajevima Sud mora utvrditi opravdavaju li druge osnove koje navode sudska tijela i dalje lišavanje slobode. Kada su te osnove „mjerodavne” i „dostatne”, Sud također mora utvrditi jesu li nadležna nacionalna tijela pokazala „posebnu pozornost” u provođenju postupka (vidjeti predmete *Contrada protiv Italije*, 24. kolovoza 1998., stavak 54., *Izvjješća o presudama i odlukama* 1998-V; *I.A. protiv Francuske*, 23. rujna 1998., stavak 102., *Izvjješća* 1998-VII; *Toth protiv Austrije*, 12. prosinca 1991., stavak 67., serija A br. 224. i *B. protiv Austrije*, 28. ožujka 1990., stavak 42., serija A br. 175.).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

53. Glede razdoblja koje valja uzeti u obzir, Sud ponavlja da se prema njegovoj dobro utvrđenoj sudskoj praksi, prilikom utvrđivanja duljine pritvora temeljem članka 5. stavka 3. Konvencije u obzir uzima razdoblje koje počinje s danom kada je optuženik odveden u pritvor i završava s danom kad je pušten iz pritvora (vidjeti, primjerice, predmet *Fešar protiv Češke Republike*, br. 76576/01, stavak 44., 13. studenoga 2008.) ili kad se utvrdi optužba, čak samo i na prvostupanjskom sudu (vidjeti predmet *Belevitskiy protiv Rusije*, br. 72967/01, stavak 99., 1. ožujka 2007.).

54. Slijedi da je razdoblje podnositeljeva pritvora koje treba uzeti u obzir počelo 22. ožujka 2011., na datum kad je podnositelj zahtjeva sproveden u pritvor, i završilo 9. studenoga 2012. kada je podnositelj zahtjeva pušten iz pritvora, što ukupno iznosi jednu godinu, sedam mjesec i osamnaest dana.

55. Sud prihvaća da se pritvor podnositelja zahtjeva, određen 21. ožujka 2011. na osnovi rizika od mogućeg krivotvorenja dokaza utjecajem na svjedoke te zbog ozbiljnosti optužbi, mogao opravdati razlozima koje su navela domaća tijela.

56. Međutim, Sud primjećuje da je nakon mjesec dana, 21. travnja 2011., nakon što je istražni sudac ispitao svjedoke, podnositeljev pritvor produljivan isključivo na osnovi posebno teških okolnosti djela (vidjeti prethodni stavak 11.). Posljedično, tijekom razdoblja od više od jedne i pol godine do podnositeljeva puštanja na slobodu 9. studenoga 2012., njegov je pritvor nekoliko puta produljivan samo na toj osnovi (vidjeti predmet *Peša protiv Hrvatske*, br. 40523/08, stavak 105., 8. travnja 2010.).

57. Sud ponavlja da je opetovano presuđivao da težina okolnosti djela ne može sama po sebi opravdavati duga razdoblja boravka u pritvoru (vidjeti, među mnogim drugim tijelima, predmete *Ilijkov*, prethodno naveden, stavci 80 – 81; *Michta protiv Poljske*, br. 13425/02, stavak 49., 4. svibnja 2006.; *Gultyayeva protiv Rusije*, br. 67413/01, stavak 186., 1. travnja 2010. i *Trifković protiv Hrvatske*, br. 36653/09, stavak 129., 6. studenoga 2012.).

58. Dok Sud prihvaća da su optužbe za zlouporabu položaja i ovlasti bile ozbiljne i da su navodno rezultirale značajnom imovinskom koristi te kaznenom namjerom, primjećuje da objašnjenja koja su s tim u vezi dali nacionalni sudovi tijekom razdoblja duljeg od jedne i pol godine nisu zalazila dublje. Nijedan od elemenata koje su naveli nacionalni sudovi nije mogao pokazati da je podnositelj i dalje predstavljao prijetnju ili da bi njegovo puštanje na slobodu na bilo koji način naštetilo vođenju kaznenog postupka protiv njega (vidjeti predmet *Peša*, prethodno naveden, stavak 106.).

59. Sud također primjećuje da su se domaće vlasti prilikom produljivanja podnositeljeva pritvora tijekom tog razdoblja pozivale ne samo na iste razloge, već su u nekim slučajevima koristile gotovo istovjetan izričaj u rješenjima (vidjeti prethodne stavke 20. i 31.). S tim u vezi, Sud ponavlja da je utvrdio povredu članka 5. stavka 3. Konvencije u mnogim drugim predmetima u kojima su se domaća tijela koristila stereotipnim formulama bez da su se osvrnula na specifične činjenice koje zahtijevaju kontinuirani pritvor (vidjeti, primjerice, predmete *Sulaoja protiv Estonije*, br. 55939/00, stavak 64., 15. veljače 2005., *Tsarenko protiv Rusije*, br. 5235/09, stavak 70., 3. ožujka 2011. i ovdje citiranim predmetima te *Trifković*, prethodno navedeno, stavak 125.).

60. Nadalje, Sud primjećuje da Vlada nije pružila dokaze o tome da se u bilo kojoj fazi postupka razmatrala mogućnost nametanja alternativnih, manje ozbiljnih preventivnih mjera podnositelju zahtjeva (vidi predmete *Idalov protiv Rusije* [VV], br. 5826/03, stavak 148., 22. svibnja 2012. i *Peša*, prethodno navedeno, stavak 107.) koje su mogle dopustiti njegovo privremeno puštanje na slobodu nakon što je produljeni pritvor prestao biti razuman, u skladu s člankom 5. stavkom 3. (vidi predmete *Vlasov*, prethodno navedeno, stavak 104., 12. lipnja 2008. i *Aleksandr Makarov protiv Rusije*, br. 15217/07, stavak 117., 12. ožujka 2009.).

61. Konačno, kad je riječ o Vladinu upućivanju na zaštitu javnog reda kao osnove za podnositeljev pritvor, Sud primjećuje da nacionalni sudovi u svojim rješenjima uopće nisu razmotrili tu osnovu. Nisu objasnili zašto je bilo nužno zadržati podnositelja zahtjeva u pritvoru kako bi se spriječila javna uznemirenost te nisu razmotrili je li podnositelj zahtjeva predstavljao opasnost za javnu sigurnost (usporedi s predmetom *Peša*, prethodno citirano, stavak 103.). Sud ponavlja da njegova zadaća nije da zauzme mjesto nacionalnih sudova koji su odlučivali o podnositeljevu pritvoru. Na njima je da razmotre sve činjenice u prilog pritvoru ili protiv njega te da ih

navedu u svojim rješenjima. Sukladno tome, u obzir se ne mogu uzeti Vladine tvrdnje koje su prvi put izložene u postupku pred Sudom (vidi, među brojnim drugima, predmet *Valeriy Kovalenko protiv Rusije*, br. 41716/08, stavak 49., 29. svibnja 2012.).

62. U kontekstu prethodno navedenih informacija, Sud utvrđuje da su domaće vlasti, pozivajući se samo na težinu optužbi prilikom produljenja podnositeljeva pritvora u razdoblju između 21. travnja 2011. i 9. studenoga 2012. produljivale podnositeljev pritvor na temelju razloga koji se ne mogu smatrati dostatnim (usporedi s predmetima *Csáky protiv Mađarske*, br. 32768/03, stavak 36., 28. ožujka 2006. i *Peša*, prethodno navedeno, stavak 108.). U tim okolnostima, nije potrebno razmotriti je li postupak vođen s „posebnom pozornošću” (vidi predmet *Peša*, prethodno navedeno, stavak 108. i usporediti s predmetima *Szepesi protiv Mađarske*, br. 7983/06, stavak 27., 21. prosinca 2010. i *Dervishi protiv Hrvatske*, br. 67341/10, stavak 138., 25. rujna 2012.).

63. Prema tome, došlo je do povrede članka 5. stavka 3. Konvencije.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

64. Podnositelj zahtjeva prigovorio je temeljem članka 6. stavka 2. Konvencije, navodeći da su domaći sudovi u svojim obrazloženjima rješenja o njegovu pritvoru povrijedili pretpostavku njegove nevinosti.

65. U svjetlu cjelokupnog materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su pitanja koja su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da taj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Iz toga slijedi da je nedopušten temeljem članka 35. stavka 3. kao očigledno neosnovan i da ga treba odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 4. Konvencije.

66. Podnositelj zahtjeva također je prigovorio temeljem članka 6. stavaka 1. i 3. točke (b) Konvencije, navodeći da je kazneni postupak protiv njega bio nepošten.

67. Sud primjećuje da je kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva još u tijeku.

68. Slijedi da je svaki prigovor u tom smislu preuranjen i da mora biti odbačen temeljem članka 35. stavaka 1. i 4. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

69. Članak 41. Konvencije navodi:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Naknada štete

70. Podnositelj zahtjeva potraživao je 8.000,00 eura (EUR) na ime materijalne štete pretrpljene zbog izgubljenog prihoda tijekom pritvora.

71. Vlada je podnositeljev zahtjev smatrala pretjeranim, neosnovanim i nepotkrijepljenim.

72. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu poveznicu između utvrđene povrede i navodne imovinske štete, stoga odbija ovaj zahtjev. Sud također primjećuje da podnositelj zahtjeva nije tražio naknadu nematerijalne štete.

B. Troškovi i izdatci

73. Podnositelj zahtjeva također je potraživao 3.000,00 eura (EUR) za troškove i izdatke nastale pred domaćim sudovima i Sudom

74. Vlada je podnositeljev zahtjev smatrala neosnovanim i nepotkrijepljenim

75. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno nastali i bili potrebni te da je njihova količina razumna. Sud u ovom predmetu, uzevši u obzir predmete u njegovu posjedu i prethodne kriterije, smatra razumnim dodijeliti iznos od 3.000,00 eura (EUR) koji pokriva troškove po svim osnovama.

C. Zatezna kamata

76. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je prigovor o predugom trajanju podnositeljeva pritvora, prema članku 5. stavku 3. Konvencije, dopušten, dok je ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 5. stavka 3. Konvencije;

3. *Presuđuje*

(a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca od datuma kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, 3.000,00 EUR (tri tisuće eura) na ime troškova i izdataka, uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati podnositelju, koje je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:

(b) da se od protoka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

4. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 19. prosinca 2013. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika suda.

André Wampach
Zamjenik tajnika

Isabelle Berro-Lefèvre
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

